ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ราชคหนครสฺส กิร อวิทูเร สกฺกรํ นาม นิคโม อโหสิ โ ตตฺเถโก มจฺฉรี โกสิโย นาม เสฏฺฐี อสีติโกฏิวิภโว ปฏิวสติ ฯ โส ติณคฺเคน เตลพินฺทุมฺปิ ปเรสํ น เทติ โ น อตฺตนา ปริภุญฺชติ ฯ อิติสฺส ตํ วิภวชาตํ เนว ปุตฺตทารานีนํ น สมณพฺราหฺมณานํ อตฺถํ อนุโภติ รกฺขสปริคฺคหิตา โปกฺขรณี วิย อปริโภคํ ติฏฺฐตีติ ฯ

สตฺถา เอกทิวสํ ปจฺจูสสมเย มหากรุณาสมาปตฺติโต วุฏฺฐาย สกล โลกธาตุยํ โพธเนยฺยพนฺธเว โอโลเกนฺโต ปญฺจจตฺตาฬีสโยชนมตฺถเก วสนฺตสฺส เสฏฺฐิโน สปชาปติกสฺส โสตาปตฺติผลสฺส อุปนิสฺสยํ อทฺทส ฯ ตโต ปุริมทิวเส ปน โส ราชานํ อุปฏฺฐาตุํ ราชเคหํ คนฺตฺวา ราชุปฏฺฐานํ กตฺวา อาคจฺฉนฺโต เอกํ ฉาตชฺฌตฺตํ ชนปทมนุสฺสํ กุมฺมาสปูวํ กปลฺลปูวํ ขาทนฺตํ ทิสฺวา ตตฺถ ปิปาสํ อุปฺปาเทตฺวา อตฺตโน ฆรํ คนฺตฺวา จินฺเตสิ "สจาหํ 'กปลฺลปูวํ ขาทิตุกาโมมฺหีติ วกฺขามิ, พหู มยา สทฺธึ ขาทิตุกามา ภวิสฺสนฺติ เอวํ เม พหูนิ ติลตณฺฑุลสปฺปิผาณิตาทีนิ ปริกฺขยํ คมิสฺสนฺติ, น กสฺสจิ กเถสฺสามีติ ตณฺหํ อธิวาเสนฺโต จรติ ฯ โส คจฺฉนฺเต คจฺฉนฺเต กาเล อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโต ชาโต, ตโต ตณฺหํ อธิวาเสตุํ อสกฺโกนฺโต คพฺภํ ปวิสิตฺวา มญฺจกํ อุปคูยฺหิตฺวา นิปชฺชิ ฯ เอวํ คโตปิ ธนหานิภเยน กสฺสจิ กิญฺจิ น กเถสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อถ นำ ภริยา อุปสงฺกมิตฺวา ปิฏฺฐึ ปริมชฺชิตฺวา "กินฺเต สามิ อผาสุกนฺติ ปุจฺฉิ ฯ "น เม กิญฺจิ อผาสุกं อตฺถีติ ฯ "กินฺนุ โข เต ราชา กุปิโตติ ฯ "ราชาปิ เม น กุปฺปตีติ ฯ "อถ กินฺเต ปุตฺตธีตาหิ วา ทาส กมฺมกราทีหิ วา กิญฺจิ อมนาปं กตं อตฺถีติ ฯ "เอวรูปัปปี นตฺถีติ ฯ "กิสฺมึ ปน เต ตณฺหา อตฺถีติ ฯ เอวं วุตฺเตปิ ธนหานิภเยน กิญฺจิ อวตฺวา นิสฺสทฺโท ว นิปชฺชิ ฯ อถ นำ ภริยา "กเถหิ สามิโ กิสฺมึ เต ตณฺหาติ อาห ฯ โส วจนำ ปริคิลนฺโต วิย "อตฺถิ เม ตณฺหาติ อาห ฯ "กึ ตณฺหา สามีติ ฯ "กปลฺลปูวำ ขาทิตุกาโมมฺหีติ ฯ "อถ กิมตฺถำ เม น กเถสิ, "กึ ตฺวำ ทลิทฺโทสิ, อิทานิ สกลสกฺกรนิคมวาสีนำ ปโหนเก กปลฺลปูเว ปจิสฺสามีติ ฯ "กินฺเต เอเตหิ", อตฺตโน กมฺมำ กตฺวา ขาทิสฺสนฺตีติ ฯ "เตนหิ เอกรจฺฉวาสีนำ ปโหนเก กปลฺลปูเว ปจิสฺสามีติ ฯ "ชานามหำ ตว มหทฺธนภาวนฺติ ฯ "อิมสฺมึ เคหสามนฺเต สพฺเพสำ ปโหนกำ กตฺวา ปจามีติ ฯ "ชานามหำ ตว มหชฺฌาสยภาวนฺติ ฯ "เตนหิ เต ปุตฺตทารมตฺตสฺเสว ปโหนกำ กตฺวา ปจามีติ ฯ "กินฺเต เอเตหีติ ฯ "กึ ปน ตุยฺหญฺจ มยฺหญฺจ ปโหนกำ กตฺวา ปจามีติ ฯ "ตฺวำ กึ กริสฺสสีติ ฯ "เตนหิ เอกกสฺเสว เต ปโหนกำ กตฺวา ปจามีติ ฯ "อิมสฺมึ ชาเน ปจฺจมาเน พหู ปจฺจาสึสนฺติ, สกลตณฺฑุเล ชเปตฺวา ภินฺนตณฺฑุเล จ อุทฺธนกปลฺลานิ จ อาทาย โถกำ ขีรสปฺปิมธุผาณิตญฺจ คเหตฺวา สตฺตภูมิกสฺส ปาสาทสฺส อุปริมตลำ อารุยฺห ปจ, ตตฺถาหำ เอกโก ว นิสีทิตฺวา ขาทิสฺสามีติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า อ.นิคม ชื่อว่า สักกระ ได้มีแล้ว ในที่ไม่ไกล แห่งพระนคร ชื่อว่าราชคฤห์ อ.เศรษฐี ชื่อว่าโกสิยะ ผู้มีความตระหนี่ คนหนึ่ง ผู้มีสมบัติอันบุคคลพึงเสวยมีโกฏิแปดสิบเป็นประมาณ ย่อมอยู่เฉพาะ ในนิคมชื่อว่าสักกระนั้น ฯ อ.เศรษฐีนั้น ย่อมไม่ให้ แม้ซึ่งหยาดแห่งน้ำมัน ด้วยปลายแห่งหญ้า แก่ชน ท. เหล่าอื่น อ.เศรษฐีนั้น ย่อมไม่บริโภค ด้วยตน ฯ อ.สมบัติอันบุคคลพึงเสวยนั้นของเศรษฐีนั้น ย่อมไม่อำนวย ซึ่งประโยชน์ แก่ปิยชน ท. มีบุตรและทาระเป็นต้นนั่นเทียว ย่อมไม่อำนวย ซึ่งประโยชน์ แก่สมณะและพราหมณ์ ท.เป็นของอันใคร ๆ ใช้สอยไม่ได้ เป็น ย่อมตั้งอยู่ ราวกะ อ.สระโบกขรณีอันอันผีเสื้อน้ำกำหนดถือเอาแล้ว ด้วยประการฉะนี้ ดังนี้แล ฯ

ในวันหนึ่ง อ.พระศาสดา เสด็จออกแล้ว จากสมาบัติอันประกอบแล้วด้วยพระกรุณาใหญ่ ในสมัยเป็นที่ขจัดเฉพาะซึ่งมืด ทรงตรวจดูอยู่ ซึ่งสัตว์ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งสัตว์ผู้ควรซึ่งอันตรัสรู้ ท. ในโลกธาตุทั้งสิ้น ได้ทรงเห็นแล้ว ซึ่งอุปนิสัย แห่งโสดาปัตติผล ของเศรษฐี ผู้เป็นไปกับด้วยปชาบดี ผู้อยู่อยู่ ในที่สุดแห่งโยชน์สี่สิบห้า ฯ ก็ ในวันอันมีในก่อน แต่วัน นั้น อ.เศรษฐีนั้น ไปแล้ว สู่พระราชวัง เพื่ออันบำรุง ซึ่งพระราชา กระทำแล้ว ซึ่งการบำรุง ซึ่งพระราชามาอยู่ เห็นแล้ว ซึ่งมนุษย์ผู้อยู่ในชนบท ผู้อันความหิวแผดเผาแล้ว คนหนึ่งผู้เคี้ยวกินอยู่ ซึ่งขนมกุมมาส ซึ่งขนมเบื้อง ยังความกระหาย ในขนมนั้นให้เกิดขึ้นแล้ว ไปแล้ว สู่เรือน ของตน คิดแล้วว่า ถ้าว่า

อ.เรา จักกล่าวว่า อ.เรา เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเคี้ยวกิน ซึ่งขนมเบื้อง ย่อมเป็น ดังนี้ ไซร้ อ.ชน ท.ผู้มาก เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเคี้ยวกิน กับ ด้วยเรา จักเป็น อ.วัตถุ ท. มีงาและข้าวสารและเนยใสและน้ำอ้อยเป็นต้น อันมาก ของเรา จักถึง ซึ่งความสิ้นไปรอบ ด้วยประการฉะนี้ อ.เรา จักไม่บอก แก่ใคร ๆ ดังนี้ ยังความอยากให้อยู่ทับอยู่ ย่อมเที่ยวไป ฯ อ.เศรษฐีนั้นครั้นเมื่อกาล ไปอยู่ ไปอยู่ เป็นผู้มีความเหลืองขึ้นและความเหลืองขึ้นเกิดแล้ว เป็นผู้มีตัวสะพรั่งแล้วด้วยเส้นเอ็น เกิดแล้ว ลำดับนั้น อ.เศรษฐีนั้น ไม่อาจอยู่ เพื่ออันยังความอยากให้อยู่ทับ เข้าไปแล้ว สู่ห้อง นอนคู้เข้าแล้ว ซึ่งเตียงน้อย ฯ อ.เศรษฐี แม้ผู้ถึงแล้ว (ซึ่งความทุกข์) อย่างนี้ ไม่กล่าวแล้ว ซึ่งคำ อะไร ๆ แก่ใคร ๆ เพราะความกลัวแต่อันเสื่อมไปแห่งทรัพย์ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ลำดับนั้น ภรรยาเข้าไปหาเศรษฐีนั้นแล้วลูบหลัง ถามว่า ท่านไม่สบายหรือนาย ฯ เศรษฐีตอบว่า ความไม่สบายอะไร ๆ ของฉันไม่มี ฯ ภรรยาจึงถามว่า พระราชากริ้วท่านหรือ ฯ เศรษฐีตอบว่า ถึงพระราชาก็ไม่กริ้วฉัน ฯ ภรรยาถามว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น ความไม่พอใจอะไร ๆ ที่พวกลูกชายลูกสาวหรือปริชนมีทาสกรรมกรเป็นต้น กระทำแก่ท่านมีอยู่หรือ ฯ เศรษฐีตอบว่า แม้กรรมเห็นปานนั้นก็ไม่มี ฯ ภรรยาถามว่า ก็ท่านมีความอยากในอะไรหรือ ฯ แม้เมื่อภรรยากล่าวอย่างนั้น เพราะกลัวเสียทรัพย์ เขาจึงไม่กล่าวอะไร นอนเงียบเสียงทีเดียว ฯ ลำดับนั้น ภรรยากล่าวกะเขาว่า บอกเถิดนาย ท่านอยากในอะไร ฯ เขาเป็นเหมือนกลืนคำพูดไว้ตอบว่า ฉันมีความอยาก ฯ ภรรยาถามว่า อยากอะไรนาย ฯ เศรษฐีตอบว่า ฉันอยากกินขนมเบื้อง ฯ ภรรยากล่าวว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น ทำไมท่านไม่บอกแก่ดิฉันละ ท่านเป็นคนจน

หรือ บัดนี้ ดิฉันจักทอดขนมเบื้องให้พอแก่คนที่อยู่ในสักกรนิคมทั้งหมด ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ประโยชน์อะไรของเธอด้วยคนพวกนั้น พวกเขาทำงานของตนก็จักกินของตน ฯ ภรรยากล่าวว่า ถ้ากระนั้น ดิฉันจักทอดขนมเบื้องให้พอแก่คนที่อยู่ในตรอกเดียวกัน ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ฉันรู้ว่าเธอเป็นคนมีทรัพย์มาก ฯ ภรรยากล่าวว่า ดิฉันจะทอดให้พอแก่คนทั้งหมดที่อยู่ในที่ใกล้เรือนนี้ ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ฉันรู้ว่าเธอเป็นคนมีอัธยาศัยกว้างขวาง ฯ ภรรยากล่าวว่า ถ้ากระนั้น ดิฉันจะทอดให้พอแก่ชนสักว่าบุตรและภรรยาของท่านเท่านั้น ฯ เศรษฐีกล่าวว่า ประโยชน์อะไรของเธอด้วยคนพวกนั้น ฯ ภรรยากล่าวว่า ก็ดิฉันจะทอดให้พอแก่ท่านและดิฉันหรือ ฯ เศรษฐีถามว่า เธอจักทำอะไร ฯ ภรรยากล่าวว่า ถ้ากระนั้นดิฉันจะทอดให้พอแก่ท่านผู้เดียวเท่านั้น ฯ เศรษฐีกล่าวว่า เมื่อเธอทอดขนมที่นี้ คนเป็นจำนวนมากก็ย่อมหวังที่จะกินด้วย เธอจงเว้นข้าวสารเต็มเมล็ด ถือเอาข้าวสารหัก เตาและกระเบื้องและถือเอาน้ำนมเนยใสน้ำผึ้งและน้ำอ้อยหน่อยหนึ่งแล้ว ขึ้นไปชั้นบนแห่งปราสาท ๗ ชั้น แล้วทอดเถิด ฉันคนเดียวเท่านั้นจักนั่งกิน ณ ที่นั้น ฯ

พระราชปริยัติสุธี ปิยาจาโร วัดธรรมามูล จ.ชัยนาท แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.